Hemel en aarde bewegen

Omtrent Hemelvaart en Pinksteren

Zomaar een uitdrukking: hemel en aarde bewegen. Een uitdrukking in onze taal die betekent dat je alles uit de kast haalt, alles inzet, om iets te bereiken. Hemel en aarde bewegen om ervoor te zorgen dat er vrede komt, een wapenstilstand wordt gesloten, om maar iets te noemen. In de diplomatie en in de politiek komt het voor, maar ook in familiekring kan iemand hemel en aarde bewegen om een conflict te beëindigen.
En als iemand hemel en aarde beweegt, dan vindt hij of zij het belangrijk dat er vrede komt. Het is alles waard, het mag veel kosten. Hemel en aarde bewegen, ook als het gaat om Hemelvaart en Pinksteren. Dan bewegen hemel en aarde niet door een mens, niet door menselijk handelen maar vanuit zichzelf. Zowel bij Hemelvaart als bij Pinksteren is er contact tussen hemel en aarde, contact tussen de werkelijkheid van God en onze werkelijkheid. En natuurlijk staat de werkelijkheid van God normaal gesproken ook niet los van onze werkelijkheid, maar bij deze feesten is het duidelijker zichtbaar dan anders.
En daarin staan deze feesten niet alleen. Ook met Kerst is er contact, zeker als we het evangelie naar Lucas lezen. En het is ook goed om juist dat evangelie te lezen, want de schrijver en evangelist Lucas is degene die ons vertelt over Hemelvaart en Pinksteren. In zijn kerstverhaal vertelt hij over engelen die Gods lof zingen en daarbij zingen over de eer aan God in de hoge. En zij zingen over vrede op aarde. Aarde en hemel in één adem genoemd. En in zijn paasevangelie vertelt hij over mannen in stralende gewaden, engelen dus, die vertellen over de opgestane Heer. Alweer, hemel en aarde die elkaar raken, die in beweging komen. En zo ook dus bij Hemelvaart, de hemelvaart van Jesus. Nu kunnen we niet anders zeggen dat de Hemelvaartsdag in onze traditie er als kerkelijke feestdag wat bekaaid vanaf komt. Ik heb nog maar zelden meegemaakt dat de koster op de donderdag van Hemelvaart zich gespannen afvroeg of hij of zij wel alle kerkgangers een plaats zou kunnen geven. Nee, integendeel, op veel plaatsen zijn veel kerken dicht en is er maar een enkele kerk open zodat de kerkgangers, die nog naar de dienst of viering willen, zich als het ware verzamelen. Zij kunnen dan wel een mooie dienst of viering meemaken, want de Hemelvaart leent zich daar heel goed voor. Een contact tussen hemel en aarde, waarbij spiritualiteit sterk aanwezig kan zijn. Jesus die in de lijn komt te staan van Elia en van Mozes en van Henoch, de lijn waarbij God zelf bijna zichtbaar aanwezig is als zij naar de hemel gaan. En dan is de hemel niet het blauwe en zonovergoten uitspansel dat je op een mooie dag kunt zien (en dat we het als blauw zien, daar schijnt een natuurkundige verklaring voor te zijn), nee, dan is de hemel de plaats van God. Een spirituele dag, de Hemelvaartsdag, waarbij het gaat om zien en horen, ook gaat het om wachten en verwachten, want de Jesus die weggaat, die naar de hemel gaat, die blijft niet voor altijd weg. Misschien is de Hemelvaartsdag niet een hele actieve dag, spiritueel gezien dan (je kunt natuurlijk nog wel gaan fietsen), maar meer een dag van kijken en ervaren wat naar je toe komt. Pinksteren is zeker een dag van ervaren wat naar je toe komt. In het verhaal van Lucas (Handelingen 2) is er veel beweging. Ook weer contact tussen hemel en aarde, vlammen uit de hemel, het geluid van een grote windvlaag, beweging in het huis waar leerlingen van Jesus zijn, beweging ook naar buiten toe, alle windrichtingen uit. Pinksteren is het feest van de Geest, Heilige Geest gegeven aan mensen. Al eerder wordt die geest genoemd en al vaker aan mensen gegeven, maar op die dag ook nadrukkelijk en niet aan één persoon, maar aan meer personen. Pinksteren is het feest van het enthousiasme en dat woord "enthousiasme" heeft ook als betekenis "met God verbonden zijn". Bovendien is het Pinksterfeest ook het feest van de emancipatie van de gelovige. Met Kerst is het God die één en ander in beweging zet, met Pasen zeker ook, met Pinksteren komt de mens aan bod. Nu wij... vrede stichten, recht doen. Pinksteren kun je ook zien als een voortgaande menswording van de mens. Niet dat het dan begint, de menswording, nee het is een stap verder in een proces. Menswording, de adem in de neus, gedreven door de Geest, en dan in actie voor bijvoorbeeld vrede en recht, als gelovige of als halfgelovige. De verhalen omtrent Hemelvaart en Pinksteren zijn geschreven in een wereldbeeld dat niet meer ons wereldbeeld is. Wij geloven niet meer dat de aarde plat is en de hemel iets is dat boven de aarde zweeft. Wij zien de aarde als een bol, zo is het door mensen ervaren. Dat betekent dat we sommige elementen uit de verhalen moeten vertalen. De hemel is dan niet meer letterlijk boven ons, maar kan wel op momenten dichtbij komen. Er zijn momenten dat je als mens verbinding ervaart met het andere, met de Ander. Dat valt niet gemakkelijk onder woorden te brengen, want het is het andere. Maar die momenten zijn tekens van Kerst, Pasen, Hemelvaart of Pinksteren, tekens van dat contact tussen hemel en aarde, tekens van de beweging van hemel en aarde.
Wij moeten sommige elementen vertalen, maar dat kunnen we ook. Dat is ook een teken van Gods Geest, Geest in ons aanwezig. Tenslotte is het Pinksterfeest immers ook nog het feest van het verstaan van allerlei talen. Hemel en aarde bewegen. En zo komt er ook geen einde aan Hemelvaart of Pinksteren, zoals er geen einde komt aan Kerst of Pasen, geen einde aan de tijd. Hemel en aarde blijven bewegen, zoals wij onderweg zijn in een beweging zonder einde.
Ik wens ons goede feestdagen toe.

ds. Gerco Veening